దాగిన కోరికలు ★

శ్రీ కాసుఖేల నరసింహరావు

నాకు కొన్ని కోర్కెలు మిగిలి పోయాయి. ఈ ఆఖరిక్షణాల్లో అవన్నీ అనుభవించాలనిపిస్తోంది. సాధ్యం కాదన్న విషయం నాకు తెలియకపోలేదు. కానీ, ఆ కోర్కెలు మిగిలిపోయేయ్ కదా అన్న బాధమాత్రం తప్పడంలేదు. నేనొక క్షయ రోగిని. శానిటోరియంలో వుంటున్నాను.

మానాన్న చాలా గడించి పోయాడు. ఆ డబ్బంతా నాకే సంక్రమించింది. ఏవిధంగా ఖర్చు పెట్టివున్నా అడిగేనాథుడు లేడు. అయినప్పటికీ, ఏమిటో, ప్రపంచం ఒక్క నోటితో నా అంత మంచి వాడు లేడు అనాలని ఆదుర్దాపడేవాణ్ణి. ధర్మకార్యాలు, దానాలు తలపెట్టక పోయినప్పటికీ, ప్రపంచదృష్టిలో ఏవేవైతే కీడు, హాని, చెడు మొదలగువాటిక్రింద జాబితా చేయబడ్డాయో అనేవి కూడా నాదగ్గరకు రాకుండా చేసేసేను. కన్పించిన ప్రతివాడితోటి దయతో కూడుకున్న ఒక్క మాట, దాక్షిణ్యముతో నిండిన ఒక్క కార్యకలాపము, ప్రేమతో కూడుకున్న ఒక్క ఆలోచన సాగించేను. వీటన్నిటినీ, వట్టిమాటలుగానే కాకుండ, క్రియారూపకంగాకూడా సాగించకల్గేను. దాంతోటి ప్రతివాళ్లు నేనంటే ఎంతో మర్యాదగానూ, ఎంతో అభిమానంగానూ వున్నట్లు కన్పించేవారు. ఇంతకంటే ఏం కావాలి జీవితంలో అనుకునేవాణ్ణి. ఏమిటో, జీవిత పరమావధిని పొందినట్లే మురిసిపొయ్యేవాణ్ణి.

ఊళ్లో అందరూకూడా నన్నింత మర్యాదగా చూస్తూవుంటే, వూళ్లో అందరికీ నేనంటే ఇంత గౌరవం వుండగా, వూళ్లోవున్న ప్రతి ఒక్కరూ నామీద అభిమానం వెళ్లబుచ్చుతూంటే, ఎందువల్లనో రామ్మూర్తిమాత్రం ఏవిధమైన భావమూ ప్రకటించేవాడుకాడు. చూడగా, అతనికి నామీద అభిమానము లేదు, వైషమ్యములేదు; ఆదరణలేదు, నిరాదరణలేదు; గౌరవములేదు, తూష్ణీభావములేదు; భయములేదు, భక్తిలేదు; ఈర్ష్యలేదు, అసూయలేదు; ఏలాటి అభిప్రాయమూ లేదన్న విషయంగా కన్పిస్తూంది, అతనికి నాగురించివున్న దృక్పథము.

అతనిలో కన్పించే ఆ భావశూన్యాన్ని చూచి నాకు కొంతకోపము, కొంతలజ్జ, కొంత అసూయ కలిగేయి. దాంతోటి రామ్మూర్తినిగురించి కొంత విచారణ చెయ్యక తప్పిందికాదు. తేలింది, ఏమంటే, రామ్మూర్తి ముండల ముఠాకోరు; త్రాగుబోతు; వ్యభిచారి; దొంగ; హంతకుడుకూడా నేమో అన్న సందేహము. అంటే సంఘదృష్టిలో అంతకన్న హీనుడు వుండడు. అంతకన్న నీచుడు ఉండడు. ఆ జీవితాన్ని ఏ వ్యక్తి చూస్తూచూస్తూ వరించడు.

రామ్మూర్తి జీవితాన్ని 'బాగు' చెయ్యాలన్న కోరిక జనించిందినాలో. అంటే రామ్మూర్తిని ఏకపత్నీవ్రతుడిగా, ఇంటిని అంటపెట్టుకొని వుండేవాడినిగా, సంసారయాత్రే పరమావధిగా వుంచుకొనేవాడిలా తయారుచెయ్యాలనే కోరిక కల్గింది నాలో. ఆ కోరిక దినదినాభివృద్ధి చెందింది. అయితే, అతనితో ఏవిధంగా ఈవిషయాలు ప్రస్తావించడం? కోరికమాత్రం బలవత్తరమైపోతూంది. సరే, ఏమైతే అయిందనుకొని, ఒకరోజు రామ్మూర్తి కన్పించగానే పలకరించేను. అతనిలో ఏవిధమైన వివర్ణత కన్పించలేదు. నేను, నాఅంత మంచివాడు, నాఅంత మర్యాదస్థుడు పలకరించేడే అన్న ఆశ్చర్యసంభ్రమాలు కానీ, సంతోషానందాలుకానీ, ఏవీ కన్పించలేదు. పైగా, ఏమిటో ఇదీ ఒక మామూలు విషయమే అన్న ధోరణి కన్పించింది, అతని ప్రవర్తనలో. నిజం చెప్పాస్తే, నాకే ఎందుకోసిగ్గు, భయం వేసుకొచ్చేయి. అయినా, ధైర్యాన్ని చిక్కబట్టుకొని, అతనితో మాట్లాడలన్నా. అక్కడే, ఒక చిన్న కాలవ వంతెన మీద కూర్చుందాం రమ్మన్నాడు. భయంభయంగానే వుంది. కానీ, నెత్తిమీద వేసుకున్నాక తప్పేదేముంది? రామ్మూర్తిని తన జీవితపంథాను మార్చుకోవలసిందిగా అభ్యర్థించేను. ఏం! అందరిచేత మంచి అనిపించుకోవలెనని ఎక్కడుందని అడిగేడు. అందరిచేత చెడు అనిపించుకోవడంలో తప్పు ఏమిటని అడిగేడు. పైన, ఈ మంచి చెడ్డలు ఏమిటని అడిగేడు. తరతరాలుగా ఒకవిధమైన ప్రవర్తన, సంఘములో అనేకమందికి లాభదాయకంగావుంటే దాన్నే మంచి అన్నారని, మరొకవిధమైన ప్రవర్తన అనేకమందికి నష్టదాయకంగా వుండేదాన్నే చెడు అన్నారని వాదించేడు. ఈవేళ నలుగురికి మంచిగా కన్పించిన ప్రవర్తన రేపు చెడుగా వుండొచ్చన్నాడు. అంతేకాదట. సంఘంలో అత్యధికులకేకాక, అల్పసంఖ్యాకులక్కూడా స్థానముండాలన్నాడు. నీకు, నీతోపాటు లోకంలో అధికులకూ ఏదైనా మంచిగావుంటే వుండవచ్చుకానీ, తనకు, తనతోపాటు మరిద్దరికి, అదే సమాచారము, అదేసంగతి మంచిగా కన్పించకపోవచ్చు. పైగా ఒక్కొక్కడిబుద్ధికి 'మంచి' అనేది పట్టకపోవచ్చుట. ఉదాహరణగా, త్రాగుబోతు, త్రాగుడు చెడ్డ అలవాటని ఒప్పుకొనికూడా త్రాగడం మానేయకపోవచ్చుట. ఏమంటే, త్రాగకపోవడం వాడినైజానికి విరుద్ధమట.

ఇంత దీర్ఘ ఉపన్యాసము ఇచ్చేసరికి నానోరు కట్టడి పోయింది.

ఆరోజునుంచీ, నేను, రామ్మూర్తి ప్రాణ స్నేహితులమయ్యాము. ఎక్కడ చూచినా మేమిద్దరమే. మావూరంతా విస్తుపోయింది. రామ్మూర్తి ఎంత మంచివాణ్ణి పాడుచేసేడు అనుకొనేవారే. నన్ను మాత్రం వేలెత్తి చూపెట్టేవారే లేకపోయారు. వాడితో, నాకు స్నేహం ఎలా కుదిరిందని అడిగేవారే. అయితే, మా యిద్దరి స్నేహితం, మాటల మాత్రంతోనే నిల్చిపోయింది. అంటే, అతని 'దుష్ప్రవర్తన' నాకుకానీ, నా 'సత్ప్రవర్తన' అతనికి కానీ అంటలేదు. ఇలా రోజులు గడుస్తూంటే, నాకు కొద్దిగా దగ్గు, జ్వరం ఆరంభించేయి. తగ్గిపోతుంది కదా అని మొదట్లో వుపేక్షించేను. కాని, పోనుపోను అది క్షయాక్రిందకు దిగి, ఈనాడు రేపో, మాపో అన్నట్లున్నాను.

రామ్మూర్తి కన్పించకపోతే నాకు నిద్రపట్టడం లేదు. అంత హాయిగా మాట్లాడేవాడు. అతను మాట్లాడ్తూవుంటే అమృతం ఒలుకుతూ వుంటుంది. మానవప్రవృత్తిని అతనికంటె చవిచూచిన వాళ్ళు లేరని చెప్పాల్సిందే.

ఈ రోజుకి రామ్మూర్తి ఇంకా కన్పించలేదు. అబ్బ! మరీ ఆయాసంగా వుంది! ఏమో! నామట్టుకు నాకు, ఈరోజు నా ఆఖరిరోజు అనిపిస్తోంది. అయినా, ఇంకా రామ్మూర్తి రాలేదేమి చెప్మా? సాధారణంగా ఈవరకు వచ్చేవాడే నే? ఆ! అదుగో! రామ్మూర్తి వచ్చేడు! అయితే, అతని ముఖంలో, మామూలుగా రోజూ కన్పించే వుత్సాహం, రోజూ కన్పించే ఉల్లాసం ఈ రోజు లేదు. పాపం, తన స్నేహితుడు ఈలోకాన్ని విడిచి వెళ్ళిపోనున్నాడని కాబోలు, ఆ దిగులు, ఆ విచారము.

"ఏం! రామ్మూర్తి! నే వెళ్లిపొయ్యేకాలం ఆసన్నమయిందనా, నీ దిగులు?" అనడిగేను.

"కాదు" అన్నాడు.

నా మనస్సు చివుక్కుమంది.

కానీ, మళ్ళీ అడిగేను, "ఏం? అలాగున్నావు?"

"నాకు జీవితంయొక్క అర్థమేమిటో అగమ్యగోచరంగా వుంది. ప్రపంచంలో మంచి, చెడ్డలు లేవనుకున్నాను కానీ, వున్నాయి. అయితే, అందులో విచిత్రమేమంటే మంచితోపాటు కష్టాలు, చెడుతోపాటు సుఖాలు జతకుదరడమే. అసలు, ఆ సుఖాలతోటి జతపడబట్టే, చెడు అనేదానికి అంత విలువ, ఆ ఆకర్షణాశక్తి. 'సుఖం' అనే పదాన్ని ఏదో హాయినిగొల్పే శారీరిక పరిస్థితిని సూచిస్తూ వాడడం లేదు. కష్టసుఖాలు, అంటే మనం అనుకోకుండా, మనం వాటికోసం అర్రులు చాచకుండా, వాటంతట అవే, ప్రారబ్ధవశాత్తూ అంటామే, అలాగ తగులుకుంటాయే అటువంటి పరిస్థితులను సూచిస్తున్నాను. ఒకవిధంగా, దైవికంగా మనకు ఒరిగే కష్టసుఖాలన్నమాట. జబ్బుగా వుండడం, ఆరోగ్యంగా వుండడం, ఇలాటి కష్టసుఖాలన్నమాట."

"నువ్వు నా విషయాన్ని గూర్చి ఆలోచించడం లేదన్నావు?" అనడిగేను.

"అవును. నిన్నుగూర్చి కాదు ఈ ప్రసంగం అంతా. నేను, ఈరోజు ఒక విలాసకత్తె దగ్గరకు వెళ్ళేను. ఆ మనిషిని చాలా ఏండ్లక్రిందట నాకు తెలిసివుండడం తటస్థించింది. మంచి ఆస్తికల కుటుంబములో జన్మ. గౌరవ మర్యాదలు, అంటే సంఘదృష్టిలో విలువకల ప్రతియొక్కటి ఆ కుటుంబ జీవనములో జీర్ణించిపొయ్యాయి. తల్లితండ్రులకు ఒక్కటే కూతురు. దీనికి పెండ్లియీడు వచ్చినా, తండ్రి పెళ్లి చెయ్యలేదు. తల్లి చిన్నప్పుడే పోయింది. ఆ ఒక్క కూతురికి, దానికి నచ్చిన వరుడికిచ్చి పెళ్ళిచెయ్యాలని తండ్రికోరిక. ఆ కోరిక నెరవేరకుండానే ఆయన కూడా పరమపదించేడు. ఆ పిల్ల, ఈ వృత్తికి దిగింది. బస్తీలో బస. బాగా డబ్బుగుంజుతూంది. అడిగేను, ఏ మిల్లా తయారయ్యేవని. డబ్బుకోసం కాదు. ఏదో కోరిక పుట్టింది. ఆ కోరిక తీర్చుకోవాలని అంది.

ఇది ఇల్లావుంటే, ఆ వీధిలోనే, ఆ యింటికెదురుగ్గానే ఒక ఇల్లాలు, పాతివ్రత్య ధర్మాన్ని పాటిస్తూ జీవితం గడిపింది. జబ్బుచేసింది. రేపో మాపో అన్నట్లుంది. అత్తకుగాని, మామకుకానీ, ఆఖరకు మొగుడికికూడా దయాదాక్షిణ్యాలు లేవు. ఆ శరీరాన్ని – ఇంకా చావలేదు సుమా – మండు టెండలో పారెసేరు. అదీ చూచేను. ఏమిటి, ఈ జీవితరహస్యము? ఈ సాంఘిక నడవడి? ఈ మంచి చెడ్డల తారతమ్యము?" అని ముగించేడు.

నాలో కోరికలు ప్రబలేయి. సుఖించకుండానే జీవితాన్ని నాశనం చేసుకున్నానే అన్న పశ్చాత్తాపము కల్గింది. రామ్మూర్తి గడిపిన జీవితంలో ఒక్క క్షణం ఇవ్వమని భగవంతుణ్ణి ప్రార్థించేను. ఇంతలో తరాలున జ్ఞాపకానికొచ్చింది. ఆఖరకు సిగరెట్టయినా త్రాగలేదని. రామ్మూర్తిని సిగరెట్టు ఇవ్వమన్నా. అందిచ్చేడు. వెలిగించమన్నా. వెలిగించేడు. ఒక్కమారు పొగపీల్చేను. అబ్బ! కండ్లు తిరుగుతున్నాయి. ఆ! ఎక్కడికో వెళ్తున్నా! ఎక్కడికో? ఎక్కడికో?